

Riigikogu maaelukomisjoni istungi protokoll nr 60

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 08. juuni 2020

Algus 11.10, lõpp 12.22

Juhataja: Tarmo Tamm (esimees)

Protokollija: Jaanika Lokk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Merry Aart, Heiki Hepner, Jaak Juske (Ivari Padar asendusliige), Siret Kotka, Urmas Kruuse, Andrus Seeme

Komisjoni ametnikud: Marin Daniel (nõunik-sekretariaadijuhataja), Merle Kruusimägi (nõunik)

Puudusid: Kaido Höövelson ja Erkki Keldo

Kutsutud: riigihalduse minister Jaak Aab, Rahandusministeeriumi regionaalvaldkonna regionaalhalduspoliitika osakonna juhataja Mart Uusjärv ja sama osakonna õigusnõunik Martin Kulp (2. päevakorrapunkt); Loomakaitseorganisatsiooni Nähtamatud Loomad president Kristina Mering ja karusloomafarmide keelustamise kampaaniajuht Merit Valge (3. päevakorrapunkt).

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud kohanimeseaduse muutmise seaduse eelnõu (186 SE) arutelu esimesele lugemisele saatmiseks ja juhtivkomisjoni ettekandja määramiseks
3. Kollektiivne pöördumine "Karusloomafarmide keelustamine Eestis"
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Vaadati läbi 16. töönädala (08.-12.06.20) töökava.

Komisjoni istung esmaspäev, 8.06.2020 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud kohanimeseaduse muutmise seaduse eelnõu (186 SE) arutelu esimesele lugemisele saatmiseks ja juhtivkomisjoni ettekandja määramiseks
3. Kollektiivne pöördumine "Karusloomafarmide keelustamine Eestis"
4. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 9.06.2020 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse esitatud "Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030" eelnõu arutelu
2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Merry Aart, Heiki Hepner, Jaak Juske, Urmas Kruuse, Andrus Seeme, Tarmo Tamm).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud kohanimeseaduse muutmise seaduse eelnõu (186) SE arutelu esimesele lugemisele saatmiseks ja juhtivkomisjoni ettekandja määramiseks

Jaak Aab andis ülevaate Vabariigi Valitsuse algatatud kohanimeseaduse muutmise seaduse eelnõust (186 SE). Ta märkis, et eelnõu peamine muudatus puudutab kohanimevaidluste lahendamise korda. Kehtiva seaduse kohaselt lahendab kohanimenõukogu kohtuvälise vaidlusorganina kohanime määramise või kasutamise üle tekkinud vaidluse, kui nimevaidluse poolteks on kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) või KOV ja füüsiline või juriidiline isik. Kohanimenõukogu võib KOV-i haldusaktile esitatud valet läbi vaadates tunnistada haldusakti või selle osa kehtetuks või teha ettekirjutise haldusakti andmiseks, asja uueks otsustamiseks või toimingute sooritamiseks. Ühelgi asutusel peale kohtu ei ole õigust KOV-i haldusakte kehtetuks tunnistada. Juhul kui vaidlevad osapooled otsustavad omakorda kohanimenõukogu otsuse halduskohtus vaidlustada, siis kaasab kohus kohanimenõukogu kohtumenetlusele vaidleva poolena, mitte sõltumatu eksperthinnangu andjana. Eelnõuga tehakse muudatus, mille kohaselt kohanimenõukogu enam vaideid ei lahenda ning vaiete lahendamine jääb haldusmenetluse seaduse mõttes kohasele tasandile – otsuse teinud KOV'ile. Vaidluse korral annab kohanimenõukogu ekspertarvamuse. Muudatus teeb nimevaidluse protsessi lühemaks ja efektiivsemaks. Teine oluline muudatus puudutab kohanimeregistrit. Eelnõuga määratakse riikliku kohanimeregistri vastutavaks töötlejaks Maa-amet, kes kehtiva seaduse kohaselt on volitatud töötleja. Rahandusministeerium jääb kujundama üksnes kohanimeseaduse valdkonna poliitikat. Nimetatud muudatusega antakse üle ka vastavad vahendid Keskkonnaministeeriumile (Maa-ametile). Lisaks täpsustatakse eelnõus senisest selgemalt kohanime staatust. On juhtumeid, kus nime abil soovitakse nimeobjektile anda õiguslikku staatust, kuid kohanimi ei anna objektile iseseisvalt õigusi või kohustusi. Rööpnimede osas ei pea KOV enam taotlema nõusolekut ministrilt, vaid peab küsima arvamust kohanimenõukogult.

Minister ja Rahandusministeeriumi esindajad vastasid komisjoniliikmete küsimustele.

Tarmo Tamm küsis, milline organ määrab kohanimenõukogu. **Jaak Aab** vastas, et kohanimenõukogu on Rahandusministeeriumi juures tegutsev Vabariigi Valitsuse moodustatud 11-15-liikmeline nõukoda. Nimetatud nõukogusse kuuluvad erinevate valdkondade eksperdid (nt filoloogid, kartograafid, kultuuriloolased). Kohanimenõukogu koosseisu kinnitab riigihalduse ministri ettepanekul Vabariigi Valitsus. Eelnõu muudatuse kohaselt hakkab riiklikku kohanimeregistrit pidama Maa-amet.

Heiki Hepner tundis huvi rööpnimede vastu. Ta märkis, et rööpnimed puudutavad võõrapäraseid nimesid Eestis. **Martin Kulp** kinnitas, et rööpnimedeks loetakse võõrapärased nimed (nt rootsikeelsed nimed Lääne-Eestis). Ta lisas, et rööpnime panemise tingimused jäävad samaks, mis kehtivas seaduses. Bürokratia väheneb selle võrra, et rööpnime osas ei pea KOV enam taotlema ministrilt nõusolekut. Kohanimenõukogu annab oma arvamuse otse KOV'ile.

Urmas Kruuse küsis, miks määrati eelnõu 186 SE juhtivkomisjoniks maaelukomisjon.

Jaak Aab vastas, et nii otsustas Riigikogu juhatus.

Urmas Kruuse küsis, kas kohanimeseaduse alla lähevad ka tänavanimed ning kas eelnõu muudatused on seotud repressiivorganitega seonduvate kohanimedega. **Jaak Aab** kinnitas,

et kohanimeseadus puudutab kõiki kohanimesid (sh ka tänavanimed), kuid eelnõu muudatused ei ole tingitud mingitest konkreetsetest kohanimedest.

Heiki Hepner lisas, et kohanimeseadus on seotud regionaalvaldkonnaga, mistõttu suunati eelnõu menetlemiseks maaelukomisjonile. **Marin Daniel** lisas, et varasema kokkuleppe kohaselt suunatakse regionaalvaldkonda puudutavad eelnõud menetlemiseks maaelukomisjonile.

Arutati eelnõu edasist menetlemist.

Otsustati:

2.1. Määrata eelnõu 186 SE ettekandjaks maaelukomisjoni liige Heiki Hepner (konsensus)

2.2. Teha ettepanek võtta eelnõu 186 SE täiskogu päevakorda 17.06.2020 (konsensus)

2.3. Teha ettepanek eelnõu 186 SE esimene lugemine lõpetada (konsensus)

Kõik otsused olid konsensuslikud: Merry Aart, Heiki Hepner, Jaak Juske, Siret Kotka, Urmas Kruuse, Andrus Seeme, Tarmo Tamm.

3. Kollektiivne pöördumine "Karusloomafarmide keelustamine Eestis"

Tarmo Tamm juhatas sisse päevakorrapunkti arutelu. Ta vabandas, et pöördumise arutelu on seoses koroonaviiruse levikuga edasi lükkunud. Ta andis pöördumise tutvustamiseks sõna külalistele.

Merit Valge andis ülevaate loomakaitseorganisatsiooni Nähtamatud Loomad tegevusest ja kollektiivsest pöördumisest (protokollis lisa). Ta märkis, et organisatsiooni Nähtamatud Loomad tegevuse eesmärgiks on farmiloomade elutingimuste parandamine. Organisatsiooni jaoks on oluline ellu kutsuda muudatusi, millel on ühiskonna toetus. Koostööd tehakse erinevate riigiasutustega. Täna komisjoni istungil esindatakse üle 6000 inimese, kes allkirjastasid petitsiooni karusloomafarmide keelustamiseks. Ta lisas, et ligikaudu 70% Eesti elanikest ei poolda karusloomafarmide pidamist. Karusloomakasvatuse keelustamise küsimus on parteideülene teema.

Merit Valge andis ülevaate karusloomafarmide olukorrast rahvusvahelisel ja Eesti tasandil. Ta märkis, et karusloomafarmid on keelustatud pooltes Euroopa riikides. Rahvusvaheline karusloomatööstus on hääbumas ning hetkel on karusnaha hind väga madal. Eestis on suurim karusloomafarm Balti Karusnahk AS. Nimetatud farmis kasvatati naaritsaid ja rebaseid, kuid madalate hindade tõttu lõpetati eelmisel aastal naaritsate kasvatamine. Võrreldes 2014. aastaga on loomade arv vähenenud 95%. Lisaks nimetatud suurele tööstusfarmile on veel umbes 10 väikeettevõtet, kus kasvatatakse tsintšiljasid. Väikeettevõtjad on samuti sattunud raskustesse ning mitmed neist peatanud oma tegevuse. Karusloomakasvatamise puhul oleks tegemist mitteaktiivse tööstuse keelustamisega. **Merit Valge** märkis, et ettepanek on keelustada loomade pidamine üksnes karusnaha saamise eesmärgil. Selleks peaks kehtestama mõistliku üleminekuaja. Ta lisas, et karusloomafarmide keelustamise teemat on Riigikogus arutatud mitmeid kordi ning riigilt oodatakse otsust karusloomade keelustamise kohta. Karusloomakasvatajatel on ebakindlus tuleviku suhtes. Selge sõnumi korral saaksid nad panustada muu loomakasvatusega seotud tegevustesse. Ta lisas, et Hollandi ja Hispaania mingifarmis leiti, et koroonaviirus levib minkidelt inimestele, mistõttu hukati u 100 000 minki.

Kristina Mering lisas, et toetus karusloomafarmide keelustamisele on Eestis väga suur. Ta märkis, et ühiskonna teatud arenguetapis hakatakse rohkem pöörama tähelepanu loomade heaolule. Organisatsiooni eesmärgiks ei ole keelustada kogu loomakasvatus. Loomakaitseorganisatsioon Nähtamatud Loomad teeb tihedat koostööd loomakasvatajatega ja riigiasutustega. Karusloomade puhul on peaaegu võimatu suurendada või parandada heaolutingimusi, mistõttu oleks mõistlik karusloomakasvatus kui tööstusharu lõpetada. Ei

piisa sellest, et karusloomatööstus hääbub majanduslikult, vaid riik peab andma selge sõnumi, et loomade heaolu on oluline.

Tarmo Tamm küsis, milline oleks mõistlik üleminekuage karusloomafarmide keelustamiseks ning millist üleminekuagega on rakendanud teised riigid. **Merit Valge** vastas, et riigid on kehtestanud erinevad üleminekuajad, nt 5, 10 või 15 aastat. See sõltub sellest, kui suur on karusloomakasvatuse osakaal riigis. Eestis on räägitud 10 aastast, kuid praegusel hetkel piisaks ka 5 aastast. Seda küsimust tuleks arutada karusloomakasvatajatega.

Tarmo Tamm märkis, et karusloomakasvatus võib iseenesest hääbuda, sest kui puudub turg, siis langeb ka tootmine. Ta küsis, milline olukord on naaberriikides. **Kristina Mering** vastas, et Balti riikides on mitmed karusloomafarmid pandud pausile, sest karusnaha hind on madal. Olukord on kõikjal samasugune. Leedu parlamendis on karusloomafarmide keelustamise arutelud lõppjärgus, kuid vastava eelnõu kohta puudub täpsem info.

Urmas Kruuse märkis, et karusloomakasvatavad saatsid komisjonile kirja, kus nad väljendavad, et nende seisukohad on endised. Ta küsis, kas loomakaitseorganisatsioon on arutanud karusloomade kasvatamise keelustamise küsimust ka mõnes fraktsioonis. **Merit Valge** vastas, et erinevate fraktsioonide liikmed on avaldanud valmisolekut tegelda karusloomafarmide keelustamise teemaga. Vastav eelnõu võiks sündida erinevate fraktsioonide koostöös. **Kristina Mering** lisas, et karusloomafarmide keelustamise teema ei ole poliitiliselt lõhestav. Huvilisi on kõikidest fraktsioonidest.

Urmas Kruuse märkis, et mingifarmides on tuvastatud, et koroonaviirus levib farmiloomadelt inimestele. **Merit Valge** selgitas, et loomatööstusel võib olla oma roll viiruse levikus, kuid hetkel puuduvad veel täpsed andmed. **Kristina Mering** lisas, et farmi territooriumil elasid lisaks minkidele ka kassid ning ka kassidel diagnoositi koroonaviirus. Täpseid asjaolusid veel uuritakse.

Kristina Mering lisas, et karusloomafarmide keelustamise otsusel on suur potentsiaal. Ühiskonda rõõmustaks sõnum, et karusloomade olukord on riigile oluline.

Tarmo Tamm tänas külalisi ülevaate andmise ja küsimustele vastamise eest. Ta tunnustas kollektiivse pöördumise esindajaid sihikindluse ja järjepidevuse eest. Teema juurde tullakse tagasi sügisistungjärgul ning kuulatakse ära erinevad osapooled, sh karusloomakasvatusega tegelevad ettevõtjad.

Külalised lahkusid komisjoni istungilt.

Komisjoniliikmed arutasid kollektiivse pöördumise edasist menetlemist.

Lepiti kokku, et kollektiivse pöördumise kohta küsitakse arvamust Keskkonnaministeeriumilt, Maaeluministeeriumilt ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt.

4. Info ja muud küsimused

Istungil algatatud küsimusi ei olnud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tarmo Tamm
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Jaanika Lokk
protokollija